

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610697782
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

7/41714 GK 109
7/42149 GK 112
7/42151 GK 112
7/42150 "
7/41148 GK 103

02 Nisan 2021

.../.../2021

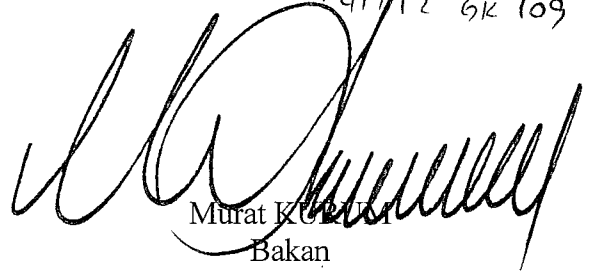
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/41921 GK 111
7/41716 GK 109
7/42842

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

7/17100 GK 12
7/41307 GK 104
7/41710 GK 109
7/41712 GK 109

Murat Kuru
Bakan

EK:

- Liste (7 Sayfa)
- Cevap Yazısı (37 Adet, 66 Sayfa)

7/42162 GK 112
7/42432-42433
7/43043
7/40056 GK 88
7/41154-41155
GK 103
7/41157 GK 103
7/41616-41617-41618
GK 106
7/42838-42839
7/41718 GK 109
7/42429-42430
7/41051 GK 102
7/41141 GK 103
7/41143 GK 103
7/41400 GK 106
7/41403 GK 106

7/40302 GK 91

7/41302-41303
GK 104

BURSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF.DR. İSMAİL TATLIOĞLU'NUN
TBMM 7/41710 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR

Bursa'nın Mustafakemalpaşa ilçesinde Kirmasti Deresi'nde yüksek bor oranı tespit edilmiştir. Kirmasti Deresi bölge çiftçisi için en ön önemli sulama kaynağını oluşturmaktadır. Derede görülen yüksek bor oranı ilçe çiftçisini tedirgin etmektedir.

Mustafakemalpaşa ilçesi ülkemiz için en büyük sebze ve meyve üretim merkezlerindendir. Mustafakemalpaşa ve Karacabey Ovalarındaki ürünlerinin yanması sonucu çiftçilerin şikayeti üzerine sulama suyunda yapılan tahlil ile yüksek oranda bor tespit edilmiştir. Kabul edilebilir bor oranı 3 ppm iken Kirmasti Deresi'nden alınan ve analize gönderilen örneklerde 19,4 ppm bor oranına rastanmaktadır.

Kirmasti Deresinin suladığı 165 bin dekar alanda 8 bin çiftçi tarım yapmaktadır. Bu bağlamda,

- 1- Bölge çiftçisinin konuyu ilgili makamlara bildirmelerine rağmen bugüne kadar neden çözüm bulunamamıştır?
- 2- Dere suyunun analizleri ne sıklıkta yapılmaktadır? Yapılan analiz sonuçları bölge çiftçisi ile paylaşıldıktan sonra çiftçi bilgilendirilmiş midir?
- 3- Emette bulunan ve dere suyunun kirlenmesine sebep olan Etibor tesislerinde arıtma tesisi var mıdır? Arıtma tesisi yok ise arıtma tesisi olmadan neden tesisin çalışmasına izin verilmektedir?
- 4- Tesisin suyu kirlenmemesi için yapılan bir çalışma var mıdır?
- 5- Zarar gören çiftçilerin kayıplarının karşılanması için herhangi bir çözüm planı var mıdır?

CEVAPLAR

1-Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz Bursa İlimiz Mustafakemalpaşa İlçesinde faaliyet gösteren Kestelek Eti Bor işletmesinin, Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzden alınmış 04.05.2018 onay tarihli atıksu ve hava emisyonu konulu Çevre İzin Belgesi bulunmakta olup bu belgenin 5 yıl geçerliliği bulunmaktadır. Bu kapsamda tesisten alıcı ortama (dereye) yalnızca evsel nitelikli atıksu deşarj edilmesine müsaade edilmiştir. Tesisten kaynaklanan bor yıkama suları maden sahası içindeki çöktürme havuzlarında biriktirilerek, oluşan su tekrar dönüşümlü olarak kullanılmakta ve alıcı ortama herhangi bir proses suyu deşarj edilmemektedir.

2-Akarsularda kirlilik seviyesinin izlenmesi Tarım ve Orman Bakanlığı DSİ Genel Müdürlüğünce yapılmaktadır.

3- Bahse konu bölgede atıksu deşarjı bulunan Emet Bor İşletme Müdürlüğü Borik Asit Üretim Tesisinde 2, Hışarcık Konsantratör Tesis ve Espey Konsantratör Tesisinde birer adet olmak üzere toplamda 4 adet evsel nitelikli atıksuların arıtılması için biyolojik paket arıtma tesisi bulunmakta ve bu tesislerin çıkışlarından üçer ayda bir Bakanlığımızca akredite edilmiş yetkili laboratuvarlar tarafından numune alma ve analiz işlemleri gerçekleştirilmektedir. Yapılan analiz sonuçları incelendiğinde, deşarj limit değerleri aşılmamıştır.

Emet Bor İşletme Müdürlüğünün üretim faaliyetlerinden kaynaklı atık sular Bakanlığımızca lisanslandırılmış atık barajı havuzlarında depolanmakta olup havuzlarda biriken sular tekrar üretim proseslerinde kullanılmak üzere geri dönüşümü sağlanmaktadır; dolayısıyla herhangi bir şekilde bu atık barajlarından çevreye bir atık su deşarjı olmamaktadır. Kontrol amaçlı bu atık barajlarından sızıntı olup olmadığı konusunda yeraltı suyunu izlemek amaçlı 23 adet yeraltı suyu gözlem kuyusu bulunmaktadır. Borik asit üretim tesisindeki gözlem kuyularından 3 ayda bir, Espey ve Hisarcık Açık Ocak ve Konsantratör Tesislerindeki gözlem kuyularından ise 6 ayda bir Bakanlığımızca akredite edilmiş yetkili laboratuvarlar tarafından numune alımı ve analiz işlemleri gerçekleştirilmektedir. Yapılan analizlerde bor ve arsenik düzeyleri incelemesi, atık barajları öncesi doğal kaynakta bulunan değerlerle ve atık barajları sonrası doğal kaynakta bulunan değerlerle karşılaştırılarak yapılmakta olup bugüne kadar atık barajlarından kaynaklı yerüstü ve yeraltı sularına bir sızıntı olduğu tespiti edilmemiştir.

Hisarcık tesislerinde ocak sahasından deşarj edilen doğal kaynak suları ise yine deşarj konulu çevre izni kapsamında deşarj edilmektedir. Söz konusu kaynak sularından 2 haftada bir Bakanlığımızdan akredite edilmiş yetkili laboratuvar tarafından numuneler alınmakta ve analizleri gerçekleştirilmektedir.

Emet Eti Bor İşletmeleri tarafından açık ocak faaliyetlerinin yürütüldüğü Espey Bölgesi jeolojik yapısından dolayı doğal kaynak sularının çok olduğu bir bölge olup, söz konusu kaynak suları bölgede birçok noktada yeryüzüne çıkmaktadır. Bu kaynak suları birleşip Gelenbek Deresini oluşturmaktadır. Söz konusu doğal kaynak suları bölge jeolojisinin sahip olduğu bor yükünden dolayı Bor değerleri yüksek sular olup, faaliyetlerden kaynaklı herhangi bir artış mevcut değildir.

4- Faaliyet sahasından çıkan doğal kaynak sularının kalitesinin iyileştirilmesi için Eti Maden İşletmeleri tarafından birçok çalışma yürütülmektedir. Sahada doğal kaynak sularının kalitesinin iyileştirilmesi için endüstriyel bir arıtma tesisi kurulması planlanmakta ve çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalar tamamlanana kadar sahada yürütülen faaliyetler ile ilgili bilgiler aşağıda verilmektedir.

a)Kireçleme Tesis: Tarım ve Orman Bakanlığı, Su Yönetimi Genel Müdürlüğünün 29.12.2017 tarih ve 22850967-251-286635 sayılı yazısında, Emet Çayındaki bor ve arsenik içeriğinin azaltılması amacıyla Emet Çayı alt havzasında yer alan, Emet Çayının bir kolu olan ve İşletme Müdürlüğü Espey Açık Ocak Sahası Bölgesinden geçen Gelenbek Çayı'ndaki suyun kireçlenmesine ivedilikle başlanması istenmiştir. Söz konusu yazı çerçevesinde, sahada bulunan doğal kaynak suları bir havuzda toplanarak, kireç ile muamele edilmesi sonucu içeriğindeki bor ve arsenik değerlerinin ortalama % 80 oranında düşürülmesi sağlanmıştır. Kireç ile bor ve arsenik değerleri düşürülen sular sulama mevsimlerinde Emet çayına verilmemektedir.

b)Kaynak Sularının Borik Asit Tesisinde Kullanılması: Kaynak sularının sulama mevsiminde Emet çayına verilmemesi için kireçleme tesisi öncesi yapılan betonarme havuz ve pompa istasyonu ile Borik Asit Tesisine basılması için su hattı yapılmıştır. Söz konusu hattan gelen doğal kaynak sularının bir kısmı Borik Asit Fabrikalarında proses suyu olarak kullanılmakta kalan kısmı ise sulama mevsiminde Emet Çayına verilmemesi için 1. Sınıf Düzenli Depolama Lisanslı tam sızdırmaz atık barajında depolanmaktadır.

c)Endüstriyel İyileştirme Tesisi: Espey Bölgesindeki doğal kaynak sularının kalitesinin iyileştirilmesi için bölgede birçok firma ve üniversite ile işbirliği yapılmıştır. Endüstriyel arıtma tesisi için en verimli ve uygulanabilir arıtma prosesi belirleme çalışmaları devam etmektedir.

5-Belirtilen hususlara ilişkin Bakanlığımızca yürütülen bir çalışma bulunmamakta olup, söz konusu hususlara ilişkin bilgilerin Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan edinilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.